

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

V Praze dne 21. ledna 2021

Kancelář Senátu

18.01.2021 859/2021/S

JID: S-1883-2021

Počet příloh: 0

Vážená paní ministryně,

navazuji na naše setkání v srpnu 2019, na mé vystoupení na prosincovém plénu Senátu a připomínám tímto následující témata, ke kterým Vás žádám o reakci:

1) problém nezaměstnanosti a jejího nerovnoměrného rozprostření po celé ČR je zřejmý desítky let. Podobně je to i se specifickou skupinou obyvatel (v sociálně vyloučených lokalitách). Desítky let stejné a stejně tak neřešené, resp. "řešené" stále stejně nedostatečně či spíše hůře ...

Ačkoliv je v celé ČR nezaměstnanost zatím stále relativně nízká, v našem regionu - na Šluknovsku - je již o dost vyšší, v některých městech i **8 - 9 %** (k 31. 12. 2020 např. Šluknov přes 9% nebo Krásná Lípa přes 8%).

Před 10 - 20 lety jsme jako město měli až **60 pracovníků na VPP!!!** Poslední roky je to ale možné už jen do jednotek osob.

Letos na VPP má dokonce jít jen 1/4 peněz z loňska!!!. Přičemž loni to dostačovalo v Krásné Lípě jen na 3 osoby!? Co tedy bude? VPP letos jen prodloužíte smlouvy o 2 měsíce a potom ...? Nebude už vůbec nic?

VPP přitom mohou probíhat stále za nějakých nepřiměřených a vylučujících podmínek. Ty vedou jen k tomu, že většina těchto specifických lidí je permanentně nezaměstnaná (větší část ve vaší evidenci - část je mimo systém !!!) a nejsou tak placeni státem a obcemi **za práci**, ale různými dávkami tzv. sociálního systému státu za to, že sedí doma anebo předstírají nějaké aktivity v rámci "projektů tzv. aktivní politiky zaměstnanosti", čerpajících nekonečně státní nebo evropské fondy ...

S velkou částí z těchto lidí jsem **před 29 lety začínal jako první parták technických služeb města. Tito lidé jsou schopni a ochotni pracovat**. Jen je to bohužel často specifická skupina. Vy částí z nich říkáte Romové... Oni sami si říkají cikáni. Já jim říkám Jardo (Stankovič), Pepo (Baláž), Štefane (Bílý), Romane (Danko), Milane (Demeter),

Láďo (Hučko), Davide (Gežo), Romane (Miko), Vojto (Sivák), Franto (Kovač)... Pro nás to jsou kluci, co by u města byli dlouhodobě schopni pracovat a odvést kus veřejně prospěšné práce, kdyby je ale systém nakonec vždy „nevyplivnul“ na úřady práce a odkázal na pobírání dávek...!!!

Poslední roky jsou tak tihle naši kluci bohužel běžně doma a nepracují nikde, jakkoli by mnozí i chtěli. V současné době máme jen v našem městě cca 170 nezaměstnaných!!! (z toho většinu dlouhodobě), kteří jsou místo práce doma a na dávkách. Anebo jsou jakoby zapojováni neúčinně do nejrůznější tzv. aktivizačních programů. No, nechci Vám radit, vím, jde o to utratit EU fondy, zaměstnat manažery různých neziskovek a množící se úředníky. Toto ale těmto lidem nepomůže, když se budou učit psát motivační dopisy a životopisy.

Přece i Vám musí být jasné, že placení osoby státem ve mzdě za odvedenou práci je pro společnost, obec, komunitu i danou osobu vždy lepší, než placení osoby státem dávkou za to, že sedí doma. Dokážete to spočítat i jen přes přímé finanční výdaje státu? – Prosím o zaslání této informace – tedy modelový příklad (např. muž 40 let, manželka na páté rodičovské dovolené, 5 dětí, bydlení nájemní -9 tis. měsíčně, příp. další). Výpočet varianty, kdy tento člověk dělá na VPP, obec doplácí mzdu, odvádí daně, zdravotní a soc. pojištění atp. a naproti tomu když tento člověk a celá rodina skončí závislá na tzv. sociálních dávkách.

Výsledek je myslím zřejmý. Přesto každým rokem redukuje VPP až na letošní nejspíše minimum osob ...

Zpět k problému - otázce a žádosti:

Prosím proto o zaslání **přehledu celkových částek poskytovaných na tzv. veřejně prospěšné práce za celou ČR a pak v členění podle regionů, nejlépe okresů v posledních několika letech.** A porovnání toho, kolik stojí v průměru ročně stát jedna dlouhodobě nezaměstnaná osoba na dávkách, a kolik stojí taková osoba stát na VPP.

Jak MPSV a Úřady práce v opatřeních, finančně a v nastavení programů zohledňuje specifické regiony z hlediska výše nezaměstnanosti a sociálně vyloučených lokalit? Jakým klíčem se dělí množství financí a podmínek pro poskytovatele – obce.

Jak a co děláte pro to, aby se situace alespoň nezhoršovala, a podle čeho to vyhodnocujete?

Neděláte to doufám ve VPP stejně „efektivně“, jako když stát dává mnoho miliard na řešení sociálně vyloučených lokalit a po několika letech je výsledkem zvýšení počtu těchto sociálně vyloučených lokalit na dvojnásobek a zvýšení lidí v nich žijících o 50 %?

2) Stát dlouhodobě doplácí miliardy na tzv. doplatky a příspěvky na bydlení. Bylo to až 13 miliard ročně, vloni kolem 9 miliard (což je hrozné číslo, jestliže jsme měli prý prožívat dlouhá léta neuvěřitelné prosperity a rostoucích výdělků!). Mnozí z příjemců těchto miliard jsou i obchodníci s chudobou. Problém trvá roky a stát ho není schopný řešit a vyřešit. **Pro porovnání, kolik stát dává na řešení problémů v jejich počátcích, kolik miliard ročně dává ze státního rozpočtu na výstavbu domů s pečovatelskou službou, na sociální byty, na domovy důchodců?** Jak kopírují tyto státní investice demografický vývoj, jak se stát připravuje na stárnutí populace?

Prosím proto o porovnání, kolik za posledních 5 let stát na jedné straně ročně vynaložil na doplatky a příspěvky na bydlení, a na druhé kolik stát dal ročně ze svého rozpočtu na výstavbu opravdu sociálně potřebných kapacit (kolik lůžek či bytů a kolik miliard ročně):

a) domovů důchodců

b) domů pro seniory, pečovatelských domů atp.

c) ostatních sociálních bytů

3) A třetí problém je **aktuální a současně obecnější v tom smyslu, že úřady a veřejné služby jsou postupně odsouvány dále z regionů**, dále od lidí, stávají se nedostupnějšími pro své občany - své klienty a stále náročněji a stále méně srozumitelněji se s nimi komunikuje. **Je to v kontrastu s tím, jak proti tomu neustále slyšíme proklamace o přibližování státní správy lidem, o digitalizaci státu atp.** Výsledek je ale přesně opačný a patrný zejména nyní v lockdownu a nutností vyřizovat věci vzdáleně.

Přibývá dezorientovaných lidí, kteří nerozumí požadavkům úřadů a nedokážou věci na úřadech zařídit. Stále častěji žádají o pomoc terénní pracovníky v sociálních službách. A těm tak zase začínají docházet kapacity pomáhat vyřizovat věci tam, kde si s úřady jejich klienti neví rady. Například pobočka děčínské OSSZ v Rumburku je kvůli pandemii COVID zavřená. Vše se vyřizuje přes schránku, elektronicky nebo poštou, na pobočce není zajištěn zástup. To pro klienty sociálních služeb v Šluknovském výběžku znamená absolvovat osobní návštěvy v Děčíně, celodenní cestu veřejnou dopravou tam a zpět a následné posílání dokladů doporučeně poštou, často opakovaně (nelze zasílat elektronicky!!!). Běžně pracovníci sociálních služeb pendlují s klientem mezi **pobočkou OSSZ v Rumburku a Úřadem práce v Rumburku**, např. když pečuje o osobu blízkou, potřebuje potvrzení od ÚP (***státní úřady si v dnešní době!!! nejsou schopné dokumenty předat mezi sebou elektronicky !!!!***) apod., ale při zavření rumburské pobočky už s klienty do Děčína přestávají stíhat jezdit.

Podobné to je s úřadem práce. Z důvodu omezení provozu pro COVID19 se osoby nezaměstnané a řešící nějakou podobu dávek stále častěji obrací na terénní a sociální pracovníky, aby jim pomohli s vyplňováním formulářů, kopírováním, s pochopením nějaké věci či vyřešením problému. Třeba nepodají-li na úřad práce dokumenty opatřené kvalifikovaným elektronickým podpisem, musí řešit sociální pracovníci za klienty potvrzování pravosti, což zpravidla zase nejde jinak, než tisknout hromady papírů a řešit vše osobní návštěvou.

Zkrátka je zřejmé, že digitalizace státní správy a její schopnost přívětivě a vstřícně komunikovat s občany a lidmi potřebnými či v nouzi je v zoufalém stavu a státní úřady přestávají plnit svoji základní funkci.

Už dlouho se podobně jako v jiných případech vzdalují státní instituce od občanů, z rozumného dosahu. Typickým příkladem je např. loňský přesun agendy veřejně prospěšných prací z pobočky v Rumburku do cca 50 km (dle polohy obce) vzdáleného Děčína.

Proto prosím o **zodpovězení dotazu, kdy a jak se zjednoduší komunikace s OSSZ a úřady práce a kdy a jak se namísto vzdalování začnou tyto úřady lidem opravdu přibližovat?**

Děkuji za zamyšlení, reflexi a odpovědi na otázky a zaslání podkladů.

Z. Linhart

Vážená paní
Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc.
ministryně
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Praha